# CODI TÂL

## Datganiad Polisi

Mae Deddf Addysg 1996: Adrannau 449-462 yn pennu'r gyfraith o ran y tâl y gellir ei godi ac na ellir ei godi am weithgareddau mewn ysgolion a gynhelir gan ALlau yng Nghymru a Lloegr. Mae'r Ddeddf yn nodi pa weithgareddau y gall ac na all corff llywodraethu godi tâl amdanynt pan fo'r rhain yn digwydd yn ystod neu'r tu allan i oriau ysgol, gan gynnwys gweithgareddau preswyl. Mae'r Ddeddf hefyd yn nodi y dylai polisïau codi tâl a pheidio â chodi tâl fod ar waith gan bob corff llywodraethu.

**Addysg yn ystod Oriau Ysgol**

Ni ellir codi tâl am dderbyn disgyblion i ysgolion a gynhelir nac am addysg a ddarperir yn ystod oriau ysgol, gan gynnwys deunyddiau, llyfrau, offer a thrafnidiaeth a ddarperir yn ystod oriau ysgol gan yr ALl neu'r ysgol i gludo disgyblion rhwng yr ysgol a gweithgarwch. Ystyr 'oriau ysgol' yw'r oriau hynny pan fo ysgol ar waith, ac nid ydynt yn cynnwys yr egwyl yng nghanol y diwrnod ysgol. Mae gan rieni ac eraill hawl i gael gwybodaeth am oriau ysgol a rhaid cynnwys y wybodaeth honno mewn llawlyfrau a gyhoeddir gan yr ysgol.

Weithiau gall gweithgarwch ddigwydd yn rhannol yn ystod oriau ysgol ac yn rhannol y tu allan iddynt. Os digwydd y rhan fwyaf o'r amser a dreulir ar weithgarwch dibreswyl yn ystod oriau ysgol, mae'r gweithgarwch hwnnw yn cyfrif fel gweithgarwch sy'n digwydd yn gyfan gwbl yn ystod oriau ysgol ac ni ellir codi tâl. (Nid yw amser a dreulir yn teithio yn cyfrif fel amser yn ystod oriau ysgol oni bai fod y teithio yn digwydd yn ystod oriau ysgol.)

Ni ellir codi tâl ar y rhieni am weithgareddau sy'n digwydd y tu allan i oriau ysgol os yw'r gweithgareddau hynny'n rhan angenrheidiol o'r Cwricwlwm Cenedlaethol neu addysg grefyddol.

Gellir codi tâl am weithgareddau eraill sy'n digwydd y tu allan i oriau ysgol os bydd rhieni yn cytuno i dalu. Mae Deddf Addysg 1996 yn disgrifio gweithgareddau y gellir codi tâl amdanynt fel 'ychwanegiadau dewisol'.

**Gweithgareddau Preswyl**

Mae yna reolau arbennig yn achos gweithgareddau preswyl. Y mae taith yn cyfrif fel un sy'n digwydd yn ystod oriau ysgol os yw nifer y sesiynau ysgol a gollir gan y disgybl yn hanner nifer yr hanner diwrnodau a dreulir ar y gweithgarwch neu'n rhagor na hynny. Fel arfer rhennir pob diwrnod ysgol yn ddau sesiwn a rhennir pob cyfnod o 24 awr yn ddau hanner diwrnod sy'n dechrau ganol dydd a chanol nos.

Ar y sail hon, byddai taith yn ystod amser tymor o ganol dydd ddydd Mercher hyd 9pm nos Sul yn ymestyn dros naw hanner-diwrnod, gan gynnwys pum sesiwn ysgol, a byddai'n cyfrif fel un sy'n digwydd yn ystod amser ysgol. Byddai taith o ganol dydd ddydd Iau hyd 9pm ddydd Sul yn cyfrif fel saith hanner-diwrnod, gan gynnwys tri sesiwn ysgol, ac at ddibenion codi tâl câi ei chyfrif yn un a ddigwyddai y tu allan i oriau ysgol. Os treulir 50% neu ragor o hanner-diwrnod ar daith breswyl, cyfrif y cyfan o'r hanner-diwrnod hwnnw fel un a dreulir ar y daith.

Yn achos gweithgarwch preswyl sy'n digwydd yn bennaf yn ystod amser ysgol, neu sy'n ymwneud â'r cwricwlwm cenedlaethol neu addysg grefyddol, ni ellir codi tâl am yr addysg nac am gost y teithio. O dan yr amgylchiadau hyn, fodd bynnag, gellir codi tâl am luniaeth a llety, ac eithrio yn achos disgyblion y mae eu rhieni'n derbyn un neu fwy o'r canlynol:

- Cymhorthdal Incwm;
- Lwfans Ceisio Gwaith - yn seiliedig ar incwm;
- yn derbyn unrhyw fudd-dal neu lwfans arall, neu â hawl i unrhyw gredyd treth o dan Ddeddf Credydau Treth 2002 neu elfen o gredyd treth o'r fath, fel y'u pennir gan reoliadau o dro i dro yn ystod unrhyw gyfnod y cynhelir taith neu ran o daith.

Ar hyn o bryd pennir y canlynol:

- cymorth o dan Ran 6 o Ddeddf Mewnfudo a Lloches 1999;

- Credyd Treth Plant, cyn belled nad yw'r rhiant/rhieni'n derbyn Credyd Treth Gwaith hefyd ac nad yw incwm y teulu (fel yr aseswyd gan Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi) yn uwch na £16,040 (ar gyfer 2009/10) (h.y. plant sy'n gymwys i dderbyn prydau ysgol am ddim).

Bydd y pennaeth hysbysu'r holl rieni y gallant hawlio gweithgareddau am ddim os ydynt yn derbyn y budd-daliadau hyn.

**Codi Tâl a Pheidio â Chodi Tâl**

Os codir tâl ar bob disgybl, ni fydd hwn fod yn uwch na'r gost wirioneddol. Os oes angen codi rhagor o arian, er enghraifft, i helpu achosion o galedi, yna gwneir hyn drwy gyfraniadau gwirfoddol neu drwy godi arian yn gyffredinol.

**Cyfraniadau Gwirfoddol**

Er na all yr ysgol godi tâl am weithgareddau yn ystod oriau ysgol, gellir gwahodd rhieni ac eraill i roi cyfraniadau gwirfoddol (mewn arian neu ar ffurf arall) er mwyn gwneud i arian yr ysgol fynd ymhellach. Rhaid i bob cais a gaiff rhieni am gyfraniadau gwirfoddol ei gwneud yn hollol glir mai gwirfoddol fyddai'r cyfraniadau. Bydd y corff llywodraethu hefyd yn ei wneud yn glir na fydd plant rhieni nad ydynt yn cyfrannu yn cael eu trin yn wahanol. Os na all gweithgarwch arbennig fynd yn ei flaen heb ryw gymorth gan rieni, dylid egluro hynny iddynt yn ystod y cam cynllunio.

Pan na cheir digon o gyfraniadau gwirfoddol i alluogi i'r gweithgarwch fynd rhagddo, a phan nad oes modd dod o hyd i weddill yr arian, yna bydd yn rhaid canslo'r gweithgarwch. Y pwynt hanfodol yw na ellir eithrio unrhyw ddisgybl o weithgarwch oherwydd na all neu na wnaiff y rhieni wneud cyfraniad o unrhyw fath.

Gofynnir am gyfraniad wythnool o £1.50 tuag at talu costiau trafnidiaeth i wersi nofio.

**Hyfforddiant ar Offerynnau Cerdd**

Mae Cyngor Sir Ceredigion yng ngofal taliadau a godir am wersi offerynnol.

**Gweithgareddau nad ydynt yn cael eu rhedeg gan yr Ysgol na'r ALl**

Os bydd rhieni am i'w plant fynychu gweithgarwch y tu allan i'r ysgol nad yw'n weithgarwch ysgol ac nad yw'r ysgol yn ei drefnu, bydd rhaid iddynt wedyn ofyn i'r ysgol gytuno i'w plant fod yn absennol, yn union fel y byddent petaent am fynd â'u plant allan o'r ysgol am wyliau gyda'r teulu.

Pan roddir adeilad yr ysgol at wasanaeth asiantaethau / mudiadau lleol codir tâl yn unol â chanllawiau Awdurdod Addysg Ceredigion.

**Mae'r ysgol wedi ymrwymo i sicrhau na chaiff unrhyw ddisgybl ei eithrio rhag cyfleoedd addysgol, preswyl, cyfoethogi neu allgyrsiol oherwydd caledi ariannol. Gall cymorth ariannol fod ar gael i ddisgyblion o gefndiroedd difreintiedig i gynorthwyo gyda chostau teithiau ysgol, ymweliadau preswyl a chlybiau ar ôl ysgol. Lle bo'n briodol, gall yr ysgol gynnig gostyngiadau ar ffioedd neu ddileu ffioedd yn llwyr, yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru a threfniadau rhyddhad tâl yr ysgol. Anogir rhieni a gofalwyr i gysylltu â'r ysgol yn gyfrinachol i drafod unrhyw gymorth a allai fod ar gael.**